

Název předmětu: ODV – Strojní mechanik

Skupina: S2.A – sk.2

Vyučující: Ivan Kolesa, ivan.kolesa@sousvodnany.cz

Téma: Broušení ruční elektrickou a pneumatickou úhlovou bruskou

On-line výuka na níže uvedené téma proběhne prostřednictvím Microsoft Teams, taktéž přezkoušení nebo test. Sledujte kalendář Microsoft Teams, kde budete mít pozvánky na probíraná témata.

Ruční elektrická úhlová bruska

Je vhodná pro broušení a začišťování svárů, pro broušení větších ploch, k jemnému broušení, rozbrušování a řezání kovových materiálů. Použití brusky je závislé na typu, výkonu a velikosti brusky. Úhlové provedení brusky umožňuje výkonné broušení plochou [kotouče](#). Větší brusky mívají pomalý rozběh (zmenší se proudový ráz v síti). Výhodou úhlových brusek je možnost použití jak brousicího, tak řezacího (rozbrušovacího) kotouče. Řezací kotouč se nikdy nepoužívá k bočnímu broušení, při tlaku na kotouč může dojít k jeho roztržení.

Bruska se uvádí do chodu stisknutím spínače umístěného v rukojeti. Spínač lze zajistit pro stálý chod. Pojistka se odjistí při opětovném stisknutí spínače. U moderních brusek lze po stisknutí pojistky v dolní části rukojeti změnit její polohu. Před výměnou kotouče je nutné zkontrolovat, zda je bruska vypnutá a přívodní kabel vytažený ze zásuvky. Používají se pouze kotouče doporučené pro určitý typ brusky a kryty určené pro vybrané kotouče (podle průměru např. 115 mm, 125 mm, 150 mm, 230 mm).

Při výměně kotouče se pevně stiskne zámek hřídele, aby se vřeteno nemohlo otáčet, a pomocí speciálního klíče se povolí matice zajišťující kotouč. Po výměně kotouče se opět stiskne zámek a matice se pevně utáhne. Na zámek se působí pouze tehdy, je-li vřeteno v klidu. Při broušení, ale hlavně při rozbrušování a řezání může dojít ke zpětnému rázu. Zpětný ráz je náhlá reakce na skřípnutí nebo zaseknutí otáčejícího se kotouče. Skřípnutí nebo zaseknutí kotouče způsobuje náhlé zastavení kotouče, což vede k nekontrolovatelnému otočení brusky ve směru opačném ke směru otáčení kotouče. Za těchto podmínek může dojít k roztržení kotouče.

Zpětný ráz je důsledkem špatného použití brusky nebo nesprávných pracovních postupů a podmínek. Zpětnému rázu se lze vyhnout především tím, že se na kotouč příliš netlačí a používá se pomocné držadlo. Na brusku není třeba vyvíjet příliš velkou sílu, dostatečný tlak je zajištěn její hmotností. Kvůli zachování bezpečnosti a spolehlivosti brusky musí být opravy, údržba a seřizování prováděny autorizovanými servisními středisky.

Bezpečnostní zásady pro práci s ruční elektrickou úhlovou bruskou:

- Noste osobní ochranné pomůcky a vždy ochranné brýle. (Nošení osobních ochranných pomůcek jako maska proti prachu, Bezpečnostní obuv s protiskluzovou podrážkou, ochranná přilba nebo sluchátka, podle druhu použití úhlové brusky, snižují riziko poranění.)
- Před zahájením práce s bruskou je třeba zkontrolovat, zda napětí uvedené na štítku brusky souhlasí s napětím elektrické sítě.
- Nepoužívejte příslušenství, které není doporučeno výrobcem. Pouhá skutečnost, že příslušenství lze namontovat na brusku, nezaručuje její bezpečný provoz. Používejte doporučené průměry kotouče; kotouč nesprávných rozměrů nemůže být dostatečně chráněn krytem.
- Průměr středových otvorů kotoučů, přírub a dalšího příslušenství musí odpovídat průměru vřetene brusky.
- Nepoužívejte poškozené příslušenství; před každým použitím zkontrolujte kotouče na praskliny, odlomení.
- Po kontrole brusky, před jejím spuštěním, prověřte svou pozici a pozici okolo stojících, abyste se nenacházeli v rovině otáčení kotouče.
- Netlačte na řezací kotouč a nesnažte se o příliš velkou hloubku řezu.
- Pokud se řezací kotouč zasekne nebo je řezání z jakéhokoli důvodu přerušeno, vypněte brusku a držte ji nehybně, dokud se kotouč úplně nezastaví. Nikdy se nepokoušejte vyjmout řezací kotouč z řezu, dokud je v pohybu; mohlo by dojít k silnému zpětnému rázu.
- Dodržujte pracovní postupy a podmínky, aby nedošlo ke vzniku zpětného rázu.
- Brusku držte pevně a udržujte správnou polohu těla, abyste byli schopni případnému zpětnému rázu odolat.
- Používejte přídatnou rukojeť, pokud je jí bruska vybavena. Budete tak mít větší kontrolu nad případným zpětným rázem.
- Používejte ochranné pomůcky. V závislosti na charakteru práce používejte ochranné brýle nebo štít, dále respirátor, ochranu sluchu, rukavice a zástěru.
- V případě, že by kotouč mohl přijít do styku s elektrickým vedením nebo s vlastním přívodním kabelem, držte brusku za izolované části rukojeti.
- Přívodní kabel držte v bezpečné vzdálenosti od kotouče.
- Nikdy neodkládejte brusku, dokud se její otáčející kotouč úplně nezastaví.
- Nikdy brusku nespouštějte během přenášení.
- Nepoužívejte brusku v blízkosti hořlavých materiálů.

Obr. 1: Ruční elektrická úhlová bruska

Obr. 2: Brousící a řezací kotouče

Obr. 3: Ruční elektrické úhlové brusky (150 mm, 125 mm, 115 mm)

Pneumatické úhlové brusky jsou poháněny stlačeným vzduchem. Ten je rozváděn z kompresorové stanice potrubím do dílen. Oproti elektrickým bruskám jsou lehčí, nezahřívají se a odpadá nebezpečí úrazu elektrickým proudem.

Suchý a stlačený vzduch musí mít na vstupu do zařízení stanovený tlak a musí být dodáván v dostatečném množství. Vyšší tlak zkracuje životnost v důsledku rychlejšího opotřebení a nese riziko zranění.

Bezpečnostní zásady jsou obdobné jako u elektrické úhlové brusky.

Odkazy:

<https://www.youtube.com/watch?v=z6K2MAqcx0w>

<https://www.metabo.com/cz/cs/stroje/rezani-brouseni-frezovani/uhlova-bruska/>